

Alla människor är begåvade - med Sten Rydh

”Jag tror fullt och fast att kulturell och musikalisk begåvning inte kommer inifrån och inte är nedärvd, utan kommer genom lämpliga betingelser hos omgivningen. Det är bara en fråga om känslighet och anpassningshastighet.”

Shinichi Suzuki

I det förra nyhetsbrevet lovade jag att lite närmare utveckla min övertygelse om att alla människor i grunden har en stor matematikbegåvning. Jag skrev: ”Jag tror inte att matematikbegåvning är något en gång för alla givet genom arvet, utan att en positiv miljö och god pedagogik gör att varje människa har möjlighet att utveckla sin ’intelligens’

mycket mer än man vanligen anser, både inom matematiken och alla andra områden.” Denna syn kan kanske verka provocerande för den som menar att endast vissa människor har en speciell (matematik)begåvning, medan andra i stort sett saknar den.

Låt mig först citera vad den framstående japanske musikpedagogen Shinichi Suzuki (1898-1998) säger: ”En dag då vi övade hemma ... slog det mig som en blixt från en klar himmel: alla japanska barn talar japanska! Hur kommer det sig? Denna tanke var för mig som ett ljus i natten. Eftersom de alla talar japanska så lätt och flytande, måste det finnas en hemlighet, och denna måste vara det sätt träningen går till på. Fak-

tiskt, alla barn överallt i världen uppfostras med en perfekt utbildningsmetod: den som används då de lär sig sitt modersmål. Varför inte överföra denna metod till andra ämnen? Jag kände att jag gjort en fantastisk upptäckt. Om ett barn inte klarar av att räkna, säger man att hans intelligens är under genomsnittet. Och detta trots att han talar det svåra japanska språket - eller sitt eget modersmål - mycket bra. Är inte detta något att fundera över? Enligt mitt sätt att se är inte barnet under genomsnittet vad gäller intelligensen, det är utbildningssystemet som är felaktigt. Hans förmåga eller begåvning har helt enkelt inte utvecklats på ett lämpligt sätt.” (Kunskap med kärlek, s. 11f)

23 juni - Sommarkurs för barn 4-7 år med förälder

24 juni - Sommarkurs för barn 7-10 år med förälder

Kurserna är till för barn som vill ha kul och lära sig matte samtidigt. En förälder deltar hela tiden tillsammans med sitt barn. Deltagarna erbjuds bland annat fängslande matematik, spel och problemlösning. Uteaktiviteter om vädret tillåter.

Sista chansen! Anmäl dig på www.mattesmedjan.se idag! Pris: 1 250 kr.

Suzuki började redan på 1930-talet med stor framgång att undervisa mängder av barn enligt sin speciella metod som han kallade "modersmålsmetoden" (Talent education). Grundtanken är, att alla barn har en otrolig begåvning som är möjlig att utveckla inom olika områden. Inga barn testas i förväg, utan man utgår ifrån att förmågan finns där hos ALLA. Det visade sig också, att barn som i 3-4-årsåldern fick träning enligt denna metod utvecklade en häpnadsväckande förmåga som gjorde att de redan efter några år kunde spela mycket svåra stycken på fiol med fin känsla och god musikalitet. Rörelsen spred sig så småningom också till västvärlden, och det visade sig att barn från alla länder precis som i Japan kunde lära sig att spela fiol och andra instrument i mycket tidig ålder på ett sätt som man tidigare inte hade trott var möjligt. Vari låg då hemligheten med Suzukis metod? Och kan metoden användas också inom t. ex. matematik?

Enligt Suzuki är det mest grundläggande att barnen lär sig språket genom att föräldrarna och andra pratar med barnen och ger dem uppmuntran på ett naturligt sätt under hela inlärningsprocessen. Det lilla barnet hör från allra första början föräldrarna prata med varandra och de jollrar också med barnet hela tiden. Så snart barnet självt börjar säga något får det uppmuntran med kramar och glada tillrop. Barnet lyssnar och lär sig exakt det språk och den dialekt som omgivningen har.

Tidigare förstod man inte att detta också skulle kunna tillämpas på små barn inom musiken. Man kände förstås till vissa "underbarn" som Mozart, vilka lärt sig spela mycket tidigt, men man utgick från att detta var exceptionella undantag. Suzuki däremot menade att alla barn verkligen skulle kunna lära sig spela mycket bra, om de bara fick vistas i en omgivning där inläringen skedde på samma positiva sätt som i språkinläringen. Och hans idéer visade sig också stämma mycket väl!

Suzuki började med att engagera föräldern till barnet, som skall börja

spela. Föräldern får ta hem en skiva med den musik barnet skall lära sig. Det skall vara en inspelning av hög klass som spelas som bakgrundsmusik varje dag under en längre period samtidigt som barnet leker med andra saker. Så får också föräldern själv börja spela så att barnet en dag frågar: Kan inte jag också få spela? På det sättet väcks barnets egen lust och motivation och Suzuki ger många tips och råd till föräldrarna hur de skall göra för att barnet skall kunna behålla sin spelglädje upp genom åren. Ett medel för detta är den speciella form av grupplektioner, som Suzuki utvecklat, där barnen har roligt tillsammans med sådant som de redan har lärt sig och kan väl.

En mycket viktig sak i Suzukis metod är att föräldern är med barnet på lektionen hos läraren. Mamman eller pappan har i början barnet i famnen och så småningom sitter föräldern lite mer i bakgrunden när mötet mellan lärare och elev sker. Detta är alltid ett individuellt möte, men föräldern - och ofta även andra vuxna och barn - finns alltid i bakgrunden och lyssnar och antecknar och lägger noga märke till allt som sker. En sådan lektion sker på ett avspänt och lekfullt sätt. I början varar en lektion kanske bara fem minuter, men snart ökas barnets koncentration så att han/hon kan spela mycket längre. Det är fantastiskt att uppleva hur små 3-4-åringar kan koncentrera sig otroligt och lära sig mycket effektivt när man gör på detta sätt.

I början är inläringen mycket enkel. Barnet får lära sig ett litet moment, som läraren visar tydligt och omsorgsfullt. Föräldern upprepar sedan detta inlärningsmoment varje dag hemma tillsammans med barnet. Man gör det som en rolig lek, som t. ex. kan bestå i att barnet får träna sig i att hålla stråken på rätt sätt och sedan peka på olika föremål medan man pratar och skrattar. Stråken är i början bara en lämplig pinne, som så småningom byts ut mot den riktiga stråken. På samma sätt har man först en låtsasfiol, som kan bestå av en liten låda med pålimmad linjal som hals.

Shinichi Suzuki

Barnet lär sig på ett lekfullt sätt att hålla fiolen under hakan, medan föräldern och andra vuxna, t.ex. morföräldrarna på besök, applåderar och ger uppmuntran. Det viktiga är att övningen hemma varje dag blir en positiv och glädjefylld stund tillsammans.

Progressionen i suzukimetoden är sådan, att man i början lägger stor vikt vid att alla grundläggande moment måste vara mycket enkla och tydliga. När dessa moment är väl inlärd kommer så småningom betydligt svårare uppgifter. Istället för att barnet spelar väldigt många olika stycken, används ett begränsat antal där svårighetsgraden ökar avsevärt. Det innebär att barnet får repetera varje stycke mycket mer än vad som tidigare var vanligt inom traditionell undervisning och framför allt lyssnar man mycket mer. Inläringen sker i början helt utan noter så att barnet koncentrerar sig på att lyssna och så att rörelserna blir fria och balanserade. När inläringen sker på detta sätt blir minnesträningen naturlig, och barnen kan styckena utantill långt innan de börjar att öva dem på instrumentet.

Somliga har trott, att suzukimetoden är en träning, där man försöker få fram en elit av barn, som har en särskilt stor begåvning. Ingenting kan vara felaktigare. Suzuki menar tvärtom, att alla barn borde få denna möjlighet att utveckla sin latent förmåga, som redan finns där hos var och en. Suzuki skriver:

”Jag tror fullt och fast att kulturell och musikalisk begåvning inte kommer inifrån och inte är nedärvd, utan kommer genom lämpliga betingelser hos omgivningen. Det är bara en fråga om känslighet och anpassningshastighet.” (a.a. s. 20). Menar då Suzuki att arvet inte spelar någon roll? Jo, arvet finns där givetvis. Men han menar att våra arvsanlag är sådana, att de kan utvecklas på ett fantastiskt sätt inom alla möjliga områden om vi bara får möjlighet att få en lämplig miljö och god träning. Han skriver: ”Vi behöver inte leta efter någon speciell medfödd förmåga eller begåvning. Det är en förstklassig miljö som har den största effekten vad gäller god förmåga. ... Det tjänar inte mycket till att bedöma barns förmåga utifrån den träning de får sex eller sju år efter födseln. Förmågan skapas och utvecklas genom arbetet av de livsbefrämjande krafterna hos organismen då den strävar efter att leva och anpassa sig till sin omgivning alldeles från början. Därför är den enda överlägsna kvalitet ett barn kan ha vid födseln förmågan att anpassa sig snabbare och med större känslighet till sin omgivning.” (s. 20)

Suzuki menar att det avgörande är, att träningen av förmågan sker på ett klokt och pedagogiskt sätt. När ett litet barn får lyssna intensivt och upprepa enkla men stimulerande övningar tillsammans med sin förälder dag efter dag sker det märkliga, att barnets förmåga växer hela tiden. Detta gäller även barn som från början har mycket stora svårigheter. Just genom den positiva inställningen och glädjen som väcks hos barnet tillsammans med föräldern kan en oanad förmåga växa fram på ett naturligt sätt. Suzuki berättar om en liten polioskadad flicka, som genom den dagliga träningen att spela fiol så småningom fick tillbaka sin rörelseförmåga. I början flög stråken iväg hela tiden och mamman plockade tålmodigt upp den om och om igen, säkert hundratals gånger. Så efter sex månader kunde flickan spela ”Blinka lilla stjärna” rakt igenom. ”Vad som sett ut som en omöjlighet blev möjligt. Om de gett upp i

förtvivlan hade aldrig denna förmåga fötts.” (s. 23)

Även den som av olika orsaker kommit efter och anses ”svag” har stora möjligheter att utveckla en god förmåga, anser Suzuki. Han skriver: ”Barns brister och svagheter sägs ofta bero på ’läggning’ eller ’kynne’, underförstått att det inte är mycket att göra åt. Men genom träning kan motsatsen, - utmärkta egenskaper, utvecklas under ett tioårsprogram. Om man verkligen ärligt går in för det, tror jag att vem som helst kan utbilda en färdighet på tio år. Bara på ett år kan brister ändras till något positivt om vi bara sätter målet tillräckligt högt. Och fortsätter vi under tio år kan vi blir riktigt framstående. Följaktligen kan man i sitt eget liv uppnå en stor vitalitet om bara träningen genomförs på rätt sätt.” (s. 39f)

I vårt samhälle menar man ofta, att bristande musikalitet eller annan oförmåga beror på att man saknar begåvning eller arvsanlag för detta. Det gör att man inte heller på allvar tror att det är möjligt att hjälpa barn som har stora problem. De kanske kan få viss hjälp, men man tror inte att de verkligen har samma möjlighet att lyckas som andra mer ’begåvade’ barn. Men Suzuki är övertygad om att också dessa barn har en fantastisk förmåga, som i en god inlärningsmiljö kan utvecklas till något mycket bra. I början möttes Suzukis idéer av mycket motstånd och oförståelse. Mycket av den kritiken berodde säkert på att man inte hade lärt känna metoden ordentligt och förstått vad den gick ut på. Idag har inställningen i hög utsträckning ändrat sig.

I nästa nyhetsbrev kommer jag att berätta om hur man kan tillämpa Suzukis idéer inom matematikundervisningen. Tills dess: Ha en skön sommar!

Föredrag

Sten Rydh är en van föreläsare, som är mycket anlitad runtom i landet. Föreläsningarna kan rikta sig till mindre grupper i form av workshops eller som storföreläsningar. [Läs mera](#)

Stens Problem

Är du road av problem?
Gillar du matematiska gåtor?

- Då är den här boken för dig!

[Beställ den nu!](#)

Hex

Spelet som fångslar stora som små. Finns i tre olika storlekar.

Från 260 :-

Enkel att beställa direkt på vår [hemsida](#).

Kontakt

Olympiavägen 7
666 30
Bengtsfors

tel: 0531-10106
e-post: sten@mattesmedjan.se

www.mattesmedjan.se